

Fırat'ın Doğusu -7

Doç. Dr. Fahri Erenel- İstinye Üniversitesi

2011 yılında başlayan Suriye iç savaşının artık bir paylaşım mücadelesine girdiğini görüyoruz. Savaş süresince insan haklarından, sivil halkın katliamından, kimyasal silah kullanımından,DEAŞ ile mücadeleden söz eden aktörlerin hiçbiri iç savaş öncesi 22 milyon olan ve savaşın öldürücü etkisi ile yaklaşık 5.5 milyonu ülke içinde daha korunaklı bölgelere gitmek zorunda kalan,6.5 milyonu ise Türkiye, Lübnan ve Ürdün başta olmak üzere ülke sınırları dışında mülteci konumunda olan Suriye Halkının geleceği konusunda Türkiye dışında kalıcı çözüm önerisi getirmiyorlar. Getirmedikleri gibi uluslararası hukuku hiçe sayarak Suriye halkına ait olan yeraltı zenginliklerini ve yerüstünde çıkarlarına uygun alanları/bölgeleri, ele geçirme /elde tutma mücadelesine açık bir şekilde girmekte,pay kapma mücadelesinde bir adım öne geçmeyi hedeflemektedirler.

Önce İran milis güçleri ve mali destekle Suriye Rejiminin yanında yer almıştır.Ancak bu desteği karşılıklı bir anlaşmaya dökme fırsatını yakalayan Rusya olmuştur.1971 yılında Suriye'nin Akdeniz kıyısında ki Tartus şehrinde, eski Sovyet coğrafyası dışında tek deniz üssünü oluşturan Rusya,18 Ocak 2017 tarihinde Rus Hava Kuvvetlerinin 49 yıllığına Hmeymim/Lazkiye hava üssünü kullanım şartlarını düzenleyen bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşma, tarafların itiraz etmemesi halinde, anlaşmanın bitiminde itibaren 25 'er yıllık sürelerle uzatılmasına olanak yaratmaktadır.50'den fazla uçağın konuşlanabildiği bu üs, Rus Hava Kuvvetlerinin Suriye topraklarında düzenledikleri hava saldırılarının stratejik merkezi olma konumunu sürdürdüğü gibi Rusya'nın neredeyse sonsuza kadar bu üste ve dolayısı ile Doğu Akdeniz'de kalması anlamını taşımaktadır. Ayrıca bu hava üssü Tartus Deniz Üssünün stratejik önemi arttıran bir özelliğe sahiptir.

Suriye-Rusya ilişkileri müttefiklik aşamasına geçmiştir.2014 yılında imzalanan diğer bir anlaşma ile ekonomi, mali ve askeri konuları geliştiren birçok hüküm karar altına alınmıştır. Silah ticaretini de düzenleyen bu anlaşma sonucu Suriye adeta bir Rus silah deposu haline gelmiştir. Günümüzde Suriye Rejim güçlerinin elinde ki silahların yaklaşık %80'ni Rus silahları oluşturmaktadır.

İç savaşın başladığı 2011 yılına kadar Dünya fosfat ihracat listesinde 5 nci sırada yer alan ve yıllık üretim miktarı 3.5 milyon ton olan Suriye'nin bu değerli fosfat yatakları muhaliflere karşı destek maliyetini karşılamak üzere kullanılmaya başlanılmıştır. Ancak,fosfat yataklarının işletilmesi konusunda Rusya ve İran arasında ki çekişme devam etmektedir. Bu konuda varılan birçok mutabakat olmasına rağmen, işletme hakkı sık sık el değiştiren bu yatakların nihai kontrol hakkını ,Mart 2018 tarihinde yapılan ve 50 yıl devam edecek bir anlaşma ile Rusya almış görünmektedir.Oysa aynı konuda İran ile 99 yıllığına bir anlaşma yapılmıştı.

İç savaştan itibaren Suriye'ye yılda en az 5 milyar dolar kaynak akıtan İran, Suriye'nin petrol, doğal gaz ve fosfat madenlerinden bugüne kadar yaptığı harcamaların karşılığını almayı ve uzun yıllara yayılan siyasi ve ekonomik anlaşmalar yapmayı hedeflemektedir. Fakat Çin ve Rusya'ya projelerde öncelik tanınması İran tarafında hayal kırıklığı yaratmaktadır.

İran'ın Tartus ve Lazkiye limanlarını kullanmak suretiyle petrolünü ABD baskısından uzakta kalarak Akdeniz'e ulaştırma çabası da Rusya'nın girişimleri ile sonuçsuz kalmış görünmektedir. Bununla birlikte, İran, Suriye'de telekomikasyon ağı oluşturulması, 30 yıllığına 5 bin hektarlık tarımsal ve endüstriyel amaçlı alan tahsisi, Akdeniz'e ulaşacak bir demiryolu inşaatı, Lazkiye ile Tartus arasında petrolün aktarılması için liman tahsisi, inşaat faaliyetlerinde yer alma gibi konularda girişimlerini sürdürmektedir.

Bugüne kadar rejime verdiği askeri destek için yaklaşık 1 milyar dolar harcayan Rusya, ülkenin yaklaşık 450 milyar doları bulacak yeniden yapılanmasında rol almak için çeşitli seviyelerde çalışmalarını yürütmektedir. Aynı şekilde Çin'de ipek yolu projesinin kapasitesini büyütmek ve siyasi gücünü batıya doğru genişletmek için Suriye'de aktif olarak yer almaktadır. 2 milyar dolarlık inşaat anlaşmasına imza atan Çin, Suriye'nin ihracatının %80'ni alarak önemli bir hamle gerçekleştirmiştir.

ABD ise Suriye petrolünü güvence altına aldığını söyleyerek oldu bitti ile ülkenin petrol kaynaklarını kontrolü altına almaya çalışmaktadır. Küresel petrol rezervinde sadece yüzde 0,14'lük paya sahip, ancak tespit edilenden **daha fazlasının olduğu tahmin edilen Suriye'de, 2010 yılında 386 bin varil olan günlük üretim miktarı, 2018 yılında 28 bin varile, 2018 yılı sonunda ise 16 bin varile düşmüş görünmektedir. Suriye İnsan Hakları Ağı'nın Eylül 2019 tarihli raporuna göre petrol yataklarının %80'ni Suriye Demokratik Güçleri(SDG) adında ki ABD orijinli yapı tarafından kontrol edilmektedir. Yine aynı rapora göre SDG ham petrolün varilini 30 dolara satmakta, günde 420 bin ,ayda 12.6 milyon dolar, yılda ise 378 milyon dolar kazanmaktadır.**

Suriye'nin doğusundaki Deyrizor'un petrol sahalarını 2014 yılında DEAŞ ele geçirmiş, elinde kaldığı yıllarda 2 petrol satışından yaklaşık 750 milyon dolar elde etmiştir. Şimdi ise bir başka terör örgütü bu geliri hanesine yazdırmaya devam etmektedir. Söz konusu petrolün Suriye'nin yeniden imarı için kullanılmak üzere oluşturulacak bir fonda toplanması konusunda ise hiçbir aktör girişimde bulunmuyor. Sadece birbirlerini haydutlukla suçluyorlar. Oysa her biri haydut gibi davranmaya devam ediyor.

Malumun ilamı: 'The Great Hack'

Doç. Dr. Berrin Kalsın

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/malumun-ilami-the-great-hack/1638351>

İnternet ve sosyal medya tarafından vaat edilen mükemmel dünya, bir yanıla işler gibi görünürken diğer yanıla insanlıktan neler götürdüğü ve sonuçlarının ne olacağı hâlâ tartışılıyor. İletişimin artık her zamankinden daha hızlı ve daha iyi olduğu bir gerçek. İnternet gündelik yaşantımızı kolaylaştırıyor, bilgiye her zamankinden çok daha çabuk ulaşıyoruz. Yıllardır görmediğimiz ilkokul arkadaşlarımızın çoluk çocuğa karıştığını tebessümle izlerken eski komşumuzun vefat ettiği haberini yine bu ortamlardan öğreniyoruz. İstanbul trafiğinde 5 dakika daha fazla kazanabilmek için, yola çıkmadan önce rotamızı bu sayede belirlerken anlık olarak gerçekleşen deprem bilgilerine yine bu yolla ulaşabiliyoruz.

Dolu tarafından bakarken bardağın boş tarafını görmek ve bu teknolojiler sebebiyle yakın zamanda birçok kötülüğe maruz kaldığımızın farkına varmak ise pek işimize gelmiyor. İnternet gerçeği her geçen gün daha fazla yüzümüze çarparken vazgeçemediğimiz bağımlılıklarımız arasında gidip geliyoruz. Anlık mesajlaşmalarımızı, kişiselleştirilmiş haber kaynaklarımızı ve tek

tıklamayla alışveriş yapmamızı sağlamak adına, farkında olmadan, şimdiye kadar kendimize sakladığımız kişisel bilgilerimizi hiç tanımadığımız büyük şirketlere kiralamayı kabul etmiş durumdayız ve bugün dünya genelinde birçok internet kullanıcısı bilerek ya da bilmeyerek bu ortamların karanlık yüzüyle yüzleşiyor.

Çevrimiçi ortamlarda yaptığımız her şey (yani “dijital ayak izlerimiz”) Google, Amazon, Facebook ve Apple (GAFA) gibi şirketlerin kullanıcı verilerini işletme modellerinin temelini oluşturuyor. Dijital ayak izleri en genel tanımıyla, insanların internetteki etkileşimlerinden ortaya çıkan veriler olarak biliniyor. Arama motoru terimlerimizden arkadaşlarımızla gerçekleştirdiğimiz faaliyetlere kadar veya gitmek istediğimiz tatilden almayı planladığımız kahve makinesine kadar internetteki her etkinliğimiz kullanıcı veri stoku oluşturuyor. Büyük veri ise bilgisayarlar, mobil telefonlar gibi yeni iletişim teknolojileri üzerinden, özellikle Youtube, Facebook, Twitter ve Instagram gibi sosyal medya platformları aracılığıyla kullanıcılar tarafından üretilen verilerden oluşuyor.

Aslında geçtiğimiz son birkaç yılda büyük verilerin devasa boyutlara ulaşmasındaki en büyük etken, insanların gündelik yaşamdaki dijital faaliyetlerini kayıt altına alan internet şirketleri. İçerik algoritmalarını iyileştirmek, reklamları uyarlamak ve daha kişiselleştirilmiş deneyimler sunabilmek verilerle mümkün hele geliyor ve bu durum da bahsi geçen teknoloji devlerine büyük kolaylıklar sağlıyor. Örneğin Google günde yüzlerce petabyte (PB) veriyi kayıt altına alırken Facebook günlük verilerini ayda toplam 10 PB edecek şekilde oluşturuyor. 1 petabyte’ın 1024 terabyte’a eşit olduğu hatırlandığında, günlük verinin büyüklüğü anlaşılabilir. Özellikle sosyal medya platformları, çok sayıda kullanıcının eş zamanlı etkileşime girerek veri oluşturmasıyla gündeme geliyor. Fakat diğer taraftan bu verilerin kişisel ve mahrem bir nitelik taşımasıyla birlikte büyük bir soru işareti beliriyor. Sonuç olarak, büyük veri kaynağı olan sosyal medya platformlarının bu amaçla kullanılmasından dolayı birçok etik problem açığa çıkıyor.

Sosyal medya platformlarından toplanan veriler ilk olarak siyasi kampanyalara yardım sağlaması amacıyla kullanılmaya başlanmış, ABD başkanlık seçimlerinde Barack Obama’nın seçim kampanyasına bu veriler şekil vermişti. 2014 yılında Facebook’tan ciddi anlamda büyük bir veri kaynağı olarak yararlanılmıştı. Cambridge Üniversitesi Profesörü Aleksandr Kogan tarafından ABD seçmeni hakkında ayrıntılı bir psikolojik profil çıkarmayı amaçlayan bir anket uygulaması geliştirilmiş ve bu sayede milyonlarca kişinin cinsiyeti, siyasi görüşleri, dini inançları, özel yazışmaları, beğendikleri web siteleri ve profillerinde yer alan kamuya açık bilgilerine izinsiz olarak erişilmişti. Kogan daha sonra bu verileri, 2016 ABD seçimlerinde Trump kampanyasına milyarlarca dolar katkı sağlayan Robert Mercer’a ait Cambridge Analytica şirketine satmış ve şirket de bu verilerle etkili bir siyasi iletişim ve reklam kampanyası yürütmüştü.

Cambridge Analytica’nın İngiltere’deki Brexit sürecinde de oldukça etkili olduğu biliniyor. İngiltere’de Channel 4 News isimli bir haber kanalı tarafından yürütülen gizli bir araştırma sonucunda, Cambridge Analytica’nın Facebook kullanıcılarının verilerini nasıl kullandığı 2018 Mart ayında ortaya çıkmış ve şirketin CEO’su Alexander Nix, ellerindeki verileri kullanarak seçimlerde nasıl gizlice kampanya yürüttüklerini açıklamıştı. Cambridge Analytica davasında, seçmenleri Brexit ve Trump kampanyalarına yönlendirmek için kasıtlı olarak önyargı içeren özel içeriklerin üretildiği ortaya çıkmıştı.

Günümüzde birçok insan çevrimiçi ortamlardaki etkileşimlerin geride ne kadar bilgi bıraktığıyla ilgili bir fikre sahip değil. Oysa bu bilgiler devasa boyutlara ulaşarak biriktirilmekte ve büyük teknoloji şirketlerinin kullanımına sunulmakta. Bugün büyük veri, özelde bireyin ve genel anlamda toplumların mahremiyeti hakkında bilgilerin toplanmasına ve izlenmesine yol açıyor ve bu durum ciddi anlamda etik sorunların doğmasına sebep oluyor.

Veriler bugün dünyanın en değerli varlığı olma yolunda ilerliyor. Kültürel ve politik bir savaşı başlatmak ve bunu sürdürebilmek için kullanılan en büyük silahlardan biri “büyük veri”. Her ne kadar kendi isteğimizle ve kendi kararlarımızla hareket ettiğimize inansak da bu silahın ciddi anlamda milliyetçi duyguları alevlendirmeye yaradığı veya azınlıklara karşı nefreti körüklediği her geçen gün daha fazla anlaşılıyor. Bu gerçeğin anlaşılması adına atılan adımlardan biri Netflix’in son belgesel filmi The Great Hack. Milyonlarca Facebook kullanıcısının mahremiyetinin ihlal edilerek bilgilerinin siyasi bir kazanç uğruna nasıl sömürüldüğünü ve Cambridge Analytica skandalını öyküleyen belgesel, aslında bildiğimiz bir gerçeği bize anlatıyor. 2019 Sundance Film Festivali’nde prömiyer yapan belgesel İngiltere Parlamentosu’nda gerçekleşen son olayları konu ediniyor.

Ödüllü film yönetmenleri Karim Amer ve Jehane Noujaim'in son belgeseli olan The Great Hack Cambridge Analytica, Facebook veri skandalını ve veri sömürüsünün karanlık dünyasını gözler önüne seriyor. Belgesel bir yandan sosyal medyanın sismik dalgalarını keşfetme geleneğini sürdürürken diğer yandan internet ortamındaki gizlilik sınırlarımızın resmini çiziyor. Üç kişinin deneyimlerine ve tanıklıklarına dayandırılan belgeseldeki önemli isimlerden biri Brittany Kaiser. Geçmişte Barack Obama’nın seçim kampanyası için çalışan ve sonra Cambridge Analytica’ya katılan Kaiser, kendisini içeriden bilgi sızdıran bir çeşit “muhabir” olarak tanımlıyor. Cambridge Analytica’ya dava açarak kişisel verilerini geri almak isteyen David Carroll ise bir diğer isim olarak karşımıza çıkıyor. The Guardian’da araştırmacı gazeteci olarak çalışan Carole Cadwalldr ise Brexit kampanyalarında Cambridge Analytica’nın yaptığı çalışmaları anlatıyor.

The Great Hack’te arka planda devam eden ama hiç yorumlanmayan bir izlek var: Bugün bir skandal olarak bize sunulan bu yöntemlerin eski/konvansiyonel medya araçlarıyla ve yakın zamanlarda da yeni medya araçlarıyla zaten kullanılıyor olduğu. Hedef kitlelerin eğilimlerini keşfetmek, bu eğilimleri derinleştirmek ya da manipüle etmek zaten her siyasal iletişim kampanyasının yapmaya çalıştığı şeydi. Fakat bugüne kadar kimsenin aklına bu yöntemlerin suç ya da gayriahlaki olduklarını iddia etmek gelmemişti. Peki, bugün değişen neydi?

Kabaca söylersek, (yukarıda da ayrıntılı olarak tarif ettiğimiz şekilde) sosyal medya, iletişimcilere hedef kitlelerinin her bir üyesinin verilerini çok daha ayrıntılı olarak elde etme şansı veriyor. Yürüttüğü iletişimin sonuçlarını çok daha hızlı ve ayrıntılı olarak görme imkânı da cabası. O halde gayriahlaki olan yeni durum ne? Geçmişte konvansiyonel yöntemlerle elde edilmeye çalışılan verilerin daha kolay elde edilmesi mi? Burada gayriahlaki ya da yasadışı olarak nitelendirilebilecek şey ancak kullanıcıların izni olmadan verilerinin tasnif edilmesi ve satılması olabilir. Oysa The Great Hack bundan çok, kitlelerin seçim ya da referandum kampanyalarında manipüle edilmesine odaklanıyor. Peki, ama dün konvansiyonel medya araçlarıyla yapıldığında suç olmayan şeyler bugün neden büyük bir skandal olarak sunuluyor? Bu soruların yanıtlarını yine belgeselde buluyoruz. Müstakbel müşterileriyle rahat bir ortamda gerçekleştirdikleri tanışma toplantısının gizli kamera kayıtlarında Cambridge Analytica yöneticileri eski tecrübelerini anlatıyor: “Malezya’da çalışıyoruz. Litvanya, Romanya, Kenya ve Gana’da çalıştık. Oh, Brexit kampanyası da var. Ama ondan bahsetmiyoruz. Tüh, yine kazandık!”

Yürütülen siyasal kampanyaların yanı sıra belgeselde psikolojik savaş faaliyetlerinden de bahsediliyor: “PSYOPS dedikleri şey bu; psikolojik operasyon yani. Bu, ordunun kullandığı bir terim. Savaş açmadan savaştıkları zaman yaptıkları şeyler bunlar. Yani aslında şöyle. Afganistan gibi bir yerde seçenekler şöyledir: Ya köyü bombalayıp dümdüz edersin ya da başka teknikler kullanarak onları ikna edip ‘Taliban pek iyi değilmiş, onlar olmasa daha iyi olurdu’ dedirtirsin”.

Cambridge Analytica'nın yan kuruluşu olduğu SCL (Stratejik İletişim Laboratuvarları) ise belgeselde şöyle tanımlanıyor: "SCL işe ordunun taşeronu olarak başladı: SCL Savunma. Bayağı büyük bir savunma işimiz var. İngiltere ordusunu, donanmasını, ABD ordusunu ve özel hareket timlerini eğitiyoruz. NATO, CIA, Dış İşleri Bakanlığı ve Pentagon'a eğitim veriyoruz". Peki, SCL bu kurumlar için ne yapmış dediğimizde ise yaptıkları işi şöyle tanımlıyorlar: "Araştırma vasıtasıyla düşman kitlelerinde davranış değişikliği oluşturuyoruz. 14 ila 30 yaş arasındaki Müslüman gençleri El Kaide'ye katılmamaya nasıl ikna ederiz? Yani özünde iletişim savaşı". Yine belgeselden öğrendiğimiz kadarıyla bu insanlar Afganistan'da, Irak'ta ve Doğu Avrupa'da birçok yerde çalışmışlardı. Kitlelerde davranış değişikliğini hedefleyen bu yöntemler bugüne kadar suç sayılmak bir yana, İngiltere ve ABD devletleri için kullanılmıştı.

Fakat işin rengini değiştiren şey seçimlerde enformasyon savaşına başlamaları olmuştu. Oysa kullanılan yöntemler hep aynıydı: "Cambridge Analytica/SCL'nin gelişmekte olan ülkelerde yaptıkları tüm kampanyalar yeni bir teknolojinin ya da "numaranın" egzersiziydi. İnsanları ikna etmenin, seçmenleri oy vermemeye ya da vermeye ikna etmenin... Sonra tabii 'Tamam, bu işi çözdük: Sıra İngiltere ve Amerika'da' dediler".

Onların sonlarını getiren de bu olmuştu. Fakat anlaşıldığı kadarıyla tabutlarına son çiviye çakan şey sadece "üçüncü dünyada" kullandıkları yöntemleri, ABD ve İngiltere'ye taşımaları değil, kutuplaşmış bu ülkelerde "doğru" taraf için çalışmamalarıydı. Cambridge Analytica yöneticisi Alexander Nix, İngiltere parlamentosunun medya komitesi karşısında ifade verirken "Peki ya kurban bensem?" diye soruyor, "Tüm bu soruşturmalar son bulmaya başladığı zaman, herkes aslında bizim Trump kampanyasına katkıda bulunduğu söylenen, aynı zamanda doğru olmasa bile Brexit'in mimarları olduğu söylenen ve bu iki siyasi kampanyanın kutuplaştırıcı etkileri nedeniyle küresel liberal medyanın öfkesini çekip onlar tarafından hedefe konulan, koordine saldırılarla şirketleri, işleri ve şöhretleri yerle bir edilmiş birileri olduğumuzu fark ederse ne olacak?"

Bizim yukarıda sorduğumuz soruların yanıtını Alexander Nix veriyor: Trump yerine Hillary Clinton için çalışmış olsalardı bir başarı hikâyesi olarak belgesellere konu edilecek "stratejik iletişim" faaliyetleri bugün bir suç, en hafifinden gayriahlaki bir iş olarak önlerine konuluyordu. "Küresel liberal medyanın" The Great Hack belgeseli marifetiyle hem Cambridge Analytica'ya hem de onun müstakbel takipçilerine verdiği örtük mesaj muhtemelen şuydu: "Bizim yüzyıllardır inşa ettiğimiz ağ vasıtasıyla ancak yürütebildiğimiz manipülasyon faaliyetlerini, bu kadar ucuza mal edip hem de bizim onayladığımız müşterilere satamazsınız!"

Türkiye'nin milli teknoloji hamlesi

Doç. Dr. Elif Nuroğlu

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-nin-milli-teknoloji-hamlesi-/1638183>

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı açıkladığı yeni sanayi strateji belgesiyle Türkiye'nin savunma sanayisinde elde ettiği kazanımları diğer sektörlere yaymayı planlıyor. Bilindiği gibi, savunma sanayisinde kritik teknolojilerin yerli üretimi ve yerli ürün kullanım oranı yüzde 20'lerden yüzde 68'lere yükseldi.

Barış Pınarı harekâtında görüldüğü üzere, savunma sanayisinde kendi teknolojisini üreten ve kendi yazılımını yapan bir ülke olmak, Türkiye'ye hem güven veriyor hem de Türkiye bu sayede adımlarını daha sağlam atıyor. Bu bağlamda, Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmasının en önemli ayağı sanayide atılım gerçekleştirilmesi olacaktır. Milli

Teknoloji Hamlesi planlanırken, şimdiye dek çokça yapıldığı gibi hedefler sadece sözlü olarak açıklanmadı. Bilakis bu hedefler ölçülebilir bir şekilde ortaya konuldu ve süreçlerin her aşamada veriye dayalı olarak analiz edilmesi planlandı. Böylece yürütülen faaliyetlerin etki ve sonuçları düzenli olarak ölçülerek sonuçlar ilgili paydaşlar tarafından izlenebilecek; bu da süreçlerin şeffaf bir şekilde yürütülmesini ve izlenmesini sağlayacak.

Sanayide atılım yapmak isteyen ülkeler Ar-Ge harcamalarını daha çok stratejik addettikleri sektörlerle yönlendirirler. Aynı zamanda araştırma ve geliştirmenin yuvası olan üniversitelerden de bu konuda maksimum seviyede faydalanırlar. Üniversite-sanayi işbirliğinin etkin bir şekilde gerçekleşmesi konusunu gündemine alan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, bir yandan üniversitelerin yetkinliklerini ölçer ve planlarken, bir yandan da sanayinin bu yetkinliklerin farkına varması için çaba gösteriyor. Bu konuda, 2016 yılında TÜBİTAK'ın 42 odak alanda üniversitelerin yetkinlik düzeylerini uluslararası kriterlere göre değerlendirdiği bir harita hazırlandı.

Üniversite-sanayi işbirliğini güçlendirecek bir diğer adım ise Sanayi Doktora Programı. Türkiye'nin genç ve dinamik nüfusunu sanayide atılım gerçekleştirmek için belirlenen odak sektörlerde ve tam olarak sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda yetiştirmeyi, akabinde hiç vakit kaybetmeden istihdam etmeyi planlayan bu program kapsamında, doktora öğrencileri eğitimleri boyunca teorik bilgiyi pratik alanda uygulayarak yetiştirilecekler. Programın istihdam garantisi vermesi, bu programa müracaat eden adayların doktora sonrasında iş bulma kaygısını ortadan kaldırıyor. Bu programın öğrencileri, üniversite ve sanayi ile birlikte seçilecek ve üniversite ile sanayinin birlikte karar vereceği projelerde araştırma yapacak. Geçtiğimiz yıl 517 öğrenci kabul eden bu programın 2019 başvuruları halen devam ediyor.

Türk toplumunu üretken, yenilikleri takip etmenin ötesine geçerek yenilik üreten, çalışkan, meraklı ve araştırmacı bir hale getirmek de Milli Teknoloji Hamlesi'nin önceliklerinden biri olarak belirlendi. Dijitalleşen dünyada gerekli olan insan-makine etkileşimi, analitik düşünme kabiliyeti, takım çalışmasına yatkınlık ve yapay zekâ konularında söz sahibi bir beşerî sermaye oluşturulması, veri okur-yazarlığı konusunda Türkiye'nin mevcut yetenek havuzunun dönüştürülmesi konusu da yeni sanayi strateji belgesinde dikkat çeken hususlar.

Türkiye'nin meslek yüksekokulları ve meslek liselerinin potansiyelinden yeterince faydalanamadığı çokça ifade edilen bir gerçek. Bu noktada sanayi işgücü planlaması yapılarak bu okullara olan ihtiyaç alanları detaylandırılacak. Öğrencilerin test sistemi yerine ilişkilendiren, sorgulayan, gözlemleyen, deneyen ve paylaşan bir sisteme geçmesi sağlanacak. Meslek ve teknik eğitim liselerinin temel alanlarının Milli Teknoloji Hamlesi konularından esinlenerek değiştirilmesi ve sayılarının artırılması da planlar dahilinde. Bu okulların müfredatının insanla çalışabilen otonom robotlar, çok katmanlı üretim, siber fiziksel sistemler ve sensörler gibi, sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim verecek şekilde gözden geçirilmesi gerekiyor. Ayrıca Türkiye'de meslek

liselerinin ve meslek yüksekokullarının öğrenci kalitesinin artırılması ve bu liselerden edinilen mesleklerin toplum gözünde değer ve saygınlığının artırılması önemli. Zira günümüzde diğer liselere giriş hakkı kazanamadığı için bu liselere giden öğrenci sayısı çok fazla. Bu durum ise bu liselerdeki eğitim kalitesini düşürüyor ve bu liselerin asıl yapması gereken işleri gereğince yapamaması sonucunu doğuruyor.

Yeni Ekonomi Programı, büyüme ve istihdam başlığı altında, sanayinin ihtiyaçları ve dijital dönüşüm hedefleri doğrultusunda okul-sektör işbirliği modellerinin kurulması, özel sektörle işbirliği yapılarak eğitim ve öğretim müfredatının çalışma hayatının beklentilerini karşılayacak duruma getirilmesi konularına vurgu yapmıştır. Bu noktada Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın çalışmaları, yeni ekonomi programının başarıya ulaşmasında da önemli bir rol üstlenecektir.

81 ilde 9-17 yaş arasındaki çocuk ve gençlerin temel teknoloji eğitimi almaları ve proje üretmelerini amaçlayan Deneyap inisiyatifi, 100 Deneyap teknoloji atölyesinde beş yılda yaklaşık 50 bin özel yetenekli öğrencinin üç yıl süreli teknoloji eğitimi almasını planlıyor. Deneyap atölyelerinde özel yetenekli öğrenciler robotik, kodlama, nesnelerin interneti, siber güvenlik, yapay zekâ, enerji teknolojileri, nanoteknoloji, üretim ve tasarım alanlarında eğitim görmeye başladılar.

Teknolojideki yeni gelişmeler, halihazırda kullanılan pek çok araç ve yöntemin kullanım alanını daraltarak veya tamamen yok ederek onun yerine geçmiş, bu da "yıkıcı teknoloji" kavramını ortaya çıkarmıştır. Günümüzde hızla yükselen yıkıcı teknolojiler sensörler, nesnelerin interneti, yapay zekâ, robotik ve bulut bilişim olarak sayılabilir. Türkiye'nin dijital dönüşümde, yıkıcı teknoloji alanlarından en az birinde, dünya lideri pazar payına veya marka değerine sahip en az 23 akıllı ürün çıkarması, Sanayi Strateji Belgesi'ndeki 12 hedeften biri.

Girişim seviyesinden 1 milyar ABD doları ve üzeri değerlemeye ulaşan şirketler "Unicorn" olarak tanımlanıyor. Dünyada bu büyüklüğü aşan girişimlerin yüzde 40'ı Çin, yüzde 40'ı ise ABD merkezli. Sanayi Strateji Belgesi 1 milyar ABD doları değerlemesini aşan şirketlerin "Turcorn" olarak adlandırılmasını öneriyor ve bu ölçekteki Türk teknoloji girişimi sayısının 2023'e kadar en az 10 olmasını hedefliyor.

Sanayi Strateji Belgesi'nin birçok bakımdan yenilikçi olduğu, eski hataları tekrarlamayan bir nitelikte olduğu görülüyor. Kalkınma planları ve strateji belgelerinde karşılaşılan önemli bir sorun, planlamanın dört-beş yıllık süre için yapılması ve bu zaman zarfında planda hiçbir değişikliğe gidilmemesi oluyordu. Yeni Sanayi Strateji Belgesi'nde bu hata tekrar edilmeyerek piyasadaki gelişmelere ayak uydurabilecek esneklikte bir program tasarlandı. Türkiye'nin ticaret, sanayi ve ekonomisini ilgilendirecek küresel ve bölgesel gelişmeler yakından izlenerek gerektiğinde programın bu gelişmelere uygun şekilde revize edilmesi düşünülüyor.

Ayrıca gemiŖte sanayi politikaları daha genel ve makro ölçekte belirlenir, realist olmaktan uzak, Türkiye'nin gerçekleri ile örtüşmeyen planlamalar yapılırdı. Herhangi bir odak sektör veya ürün grubu belirlenmez, tüm sektör, Ŗirket ve ürün grupları teŖvik kapsamına girebilirdi. TeŖvik konusunda nokta atışı yapmadan baŖarıya ulaŖılamayacağı artık grldği için, bu kez mikro ölçekli bir planlamayla karŖı karŖıyayız.

TeŖvik verilecek firma ve giriŖimciler ve ayrıca sanayide doktora programına alınacak öğrenciler seçilirken yetkinlik ve beceri seviyesi uygun olanlara destek verildiği ve seçimlerde hakkaniyetli davranıldığı takdirde, bu programın Türkiye'yi sanayide daha iyi noktalara taŖıması beklenebilir. Kısa vadede revizyon ve adaptasyonu da mümkün kılan bu program uygulanırken, önemli olan bir diğer nokta da uzun vadeli planın ve vizyonun her daim uygulayıcıların önünde olması, bu hedeflerden ŖaŖmadan, kısa vadede gerekli deėiŖikliklere gidilebilmesi olacaktır.

Berlin Duvarı'nın yıkılışının 30. yıl dönümü

Soğuk Savaşın sembolü Berlin Duvarı'nın yıkılışının üzerinden 30 yıl geçti

1945

İkinci Dünya Savaşı sonunda Almanya; ABD, Fransa, İngiltere ve Sovyetler Birliği tarafından 4'e bölündü

1949

ABD, Fransa ve İngiltere kendi yönetim birimlerini birleştirmesi sonucu **Federal Almanya Cumhuriyeti (Batı Almanya)** kuruldu

Sovyetler Birliği yönetimi altında bulunan bölgede de **Demokratik Almanya Cumhuriyeti (DDR)** kuruldu

1949-1961

Ekonomik sebeplerden dolayı **genç ve iyi eğitilmiş 2,5 milyondan fazla kişi** Doğu Almanya'dan Batı Almanya'ya kaçtı

1961

Doğu Almanya yönetimi kaçışları engellemek için **3,6 metre yükseklikteki Berlin Duvarını ördürdü**. Duvarın yapımına 13 Ağustos'ta başlandı

Berlin'in ortasından geçen batı ve doğu olarak ayıran duvar Berlin'in çevresinde de yaklaşık **155 kilometre uzunluğunda ördü**

302 gözetleme kulesi yerleştirildi ve 11 binden fazla Doğu Almanya askeri Berlin sınırında görev yaptı

Doğu Berlin ile Batı Berlin arasında **8 sınır kapısı kuruldu**

Duvarı geçmeye çalışırken resmi rakamlara göre **136 kişi hayatını kaybetti**

1989

Doğu Almanya'da halkın rejime karşı sokağa çıkmasının sonucunda 9 Kasım'da "**Utancı Duvarı**" olarak da anılan Berlin Duvarı yıkıldı

Duvarın yıkılışı Soğuk Savaş döneminin de sonu oldu

1990

İki Almanya duvarın yıkılışından **11 ay sonra 3 Ekim'de resmi olarak birleşti**

IDA SIEKMANN

Duvarı geçmeye çalışırken hayatını kaybeden ilk kişi

22 Ağustos 1961

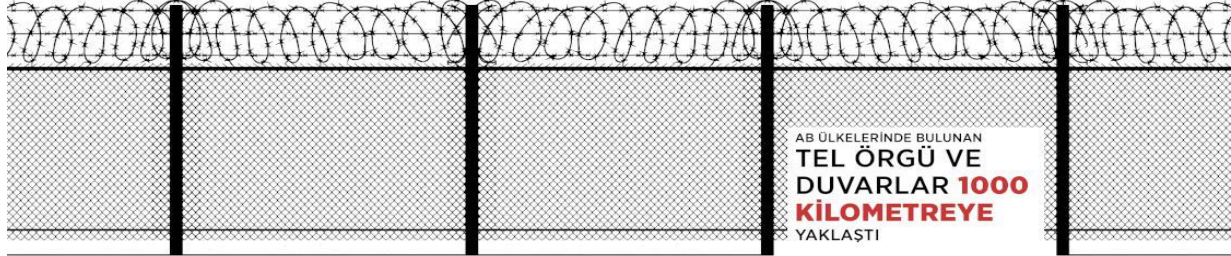
CONRAD SCHUMANN

Doğu Berlin'den Batı Berlin'e kaçan en ünlü kişi

Doğu Alman sınır koruma askeri

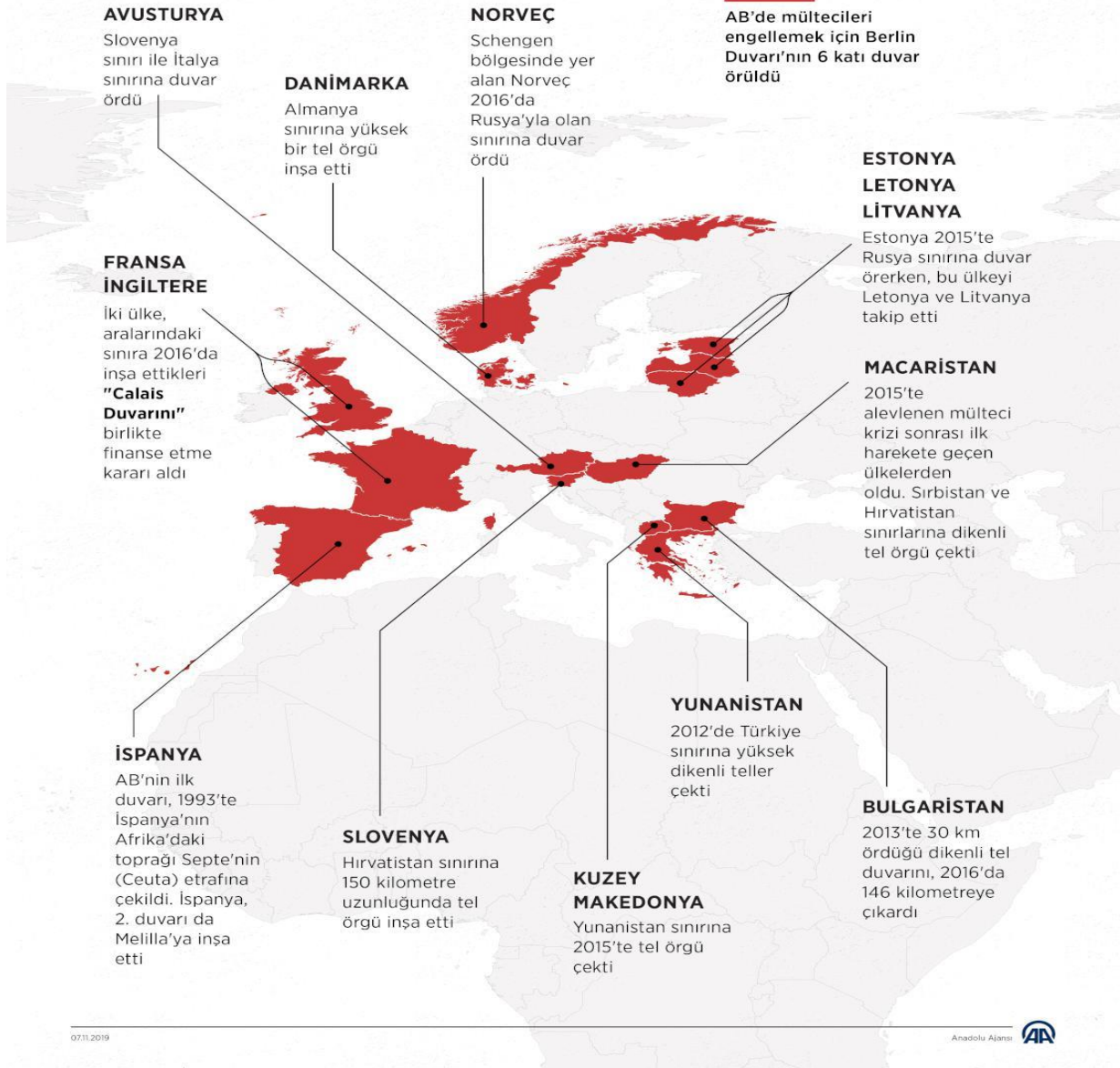
Avrupa, mültecilere karşı yeni Berlin Duvarları inşa etti

Berlin Duvarı'nın yıkılışını her yıl gururla anan Avrupa, savaş ve zulümden kaçan mültecileri engellemek için yeni duvarlar ördü

6X

AB'de mültecileri engellemek için Berlin Duvarı'nın 6 katı duvar ördü

07/11/2019

Anadolu Ajansı

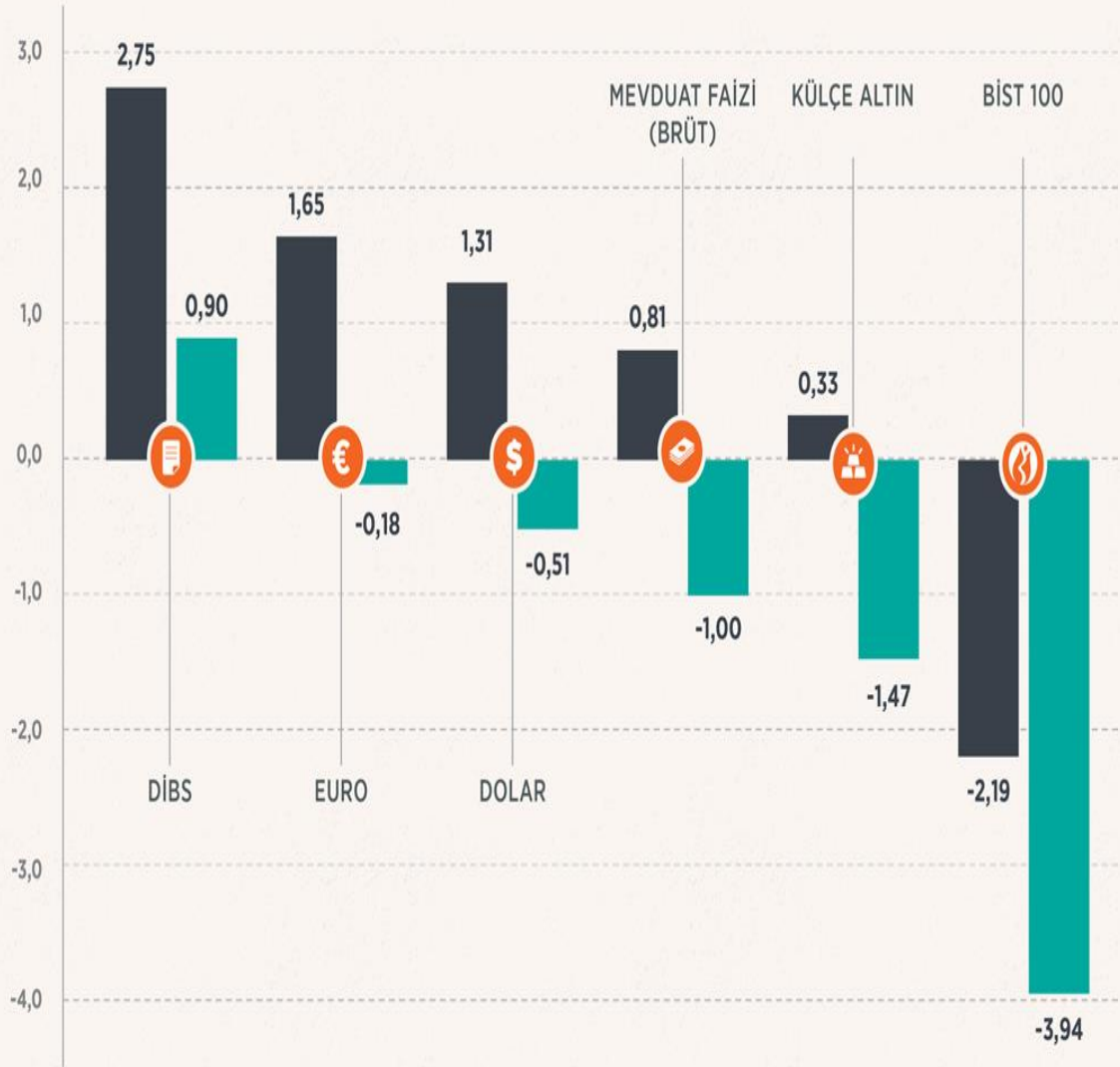
<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/16110>

Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları

(Ekim, 2019)

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ile indirgenğinde, ekimde en fazla reel getiri devlet iç borçlanma senetlerinden (DİBS) sağlandı

■ Yİ-ÜFE ile indirgenmiş reel getiri oranı (%)
■ TÜFE ile indirgenmiş reel getiri oranı (%)

08.11.2019 Kaynak: TÜİK

Anadolu Ajansı

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/16132>

Kişi başına 16 bin 480 lira tasarruf ettik

Türkiye’de tasarruf mevduatları, yılın 9 ayında
2018’in aynı dönemine göre yüzde 14,8 arttı

Türkiye nüfusu

82 MİLYON

Toplam tasarruf mevduatı (TL)

**1 TRİLYON
351,4 MİLYAR**

KİŞİ BAŞI TASARRUF (TL)

Ocak-Eylül
2018

14 BİN 359

Ocak-Eylül
2019

16 BİN 480

**%14,8
ARTIŞ**

KİŞİ BAŞI TASARRUF 10 BİN LİRANIN ÜZERİNDE OLAN DİĞER İLLER

- Adana
- Aksaray
- Aydın
- Balıkesir
- Bartın
- Bolu
- Burdur
- Bursa
- Çanakkale
- Denizli
- Edirne
- Erzincan
- Eskişehir
- Hatay
- Isparta
- Karabük
- Kayseri
- Kırklareli
- Kırşehir
- Kocaeli
- Mersin
- Nevşehir
- Tekirdağ
- Trabzon
- Tunceli
- Uşak
- Yalova
- Zonguldak

KİŞİ BAŞI TASARRUF EN YÜKSEK İLLER (TL)

İstanbul: 37 bin 964
İzmir: 21 bin 666
Muğla: 24 bin 427
Ankara: 24 bin 264
Antalya: 19 bin 270

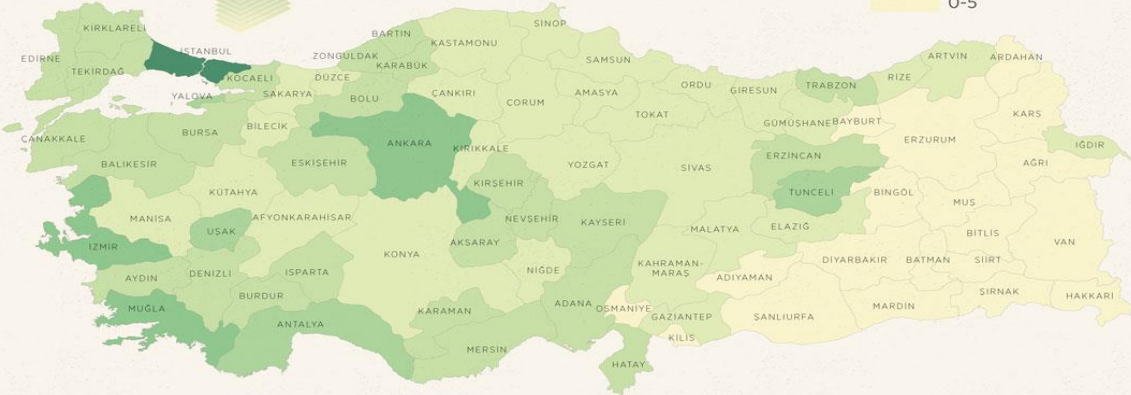
KİŞİ BAŞI TASARRUF EN DÜŞÜK İLLER (TL)

Muş: 2 bin 213
Ağrı: 2 bin 231
Şırnak: 2 bin 156

Bin lira

KENTLER BAZINDA KİŞİ BAŞI TASARRUF MEVDUATI (TL, Ocak-Eylül 2019)

06.11.2019

Anadolu Ajansı

İstanbul'da bu hafta klarnet ve tiyatro festivali sanatseverlerle buluşacak

İstanbul bu hafta, geniş bir yelpazede, birbirinden farklı etkinliklerle yerli ve yabancı sanatçıların katılacağı konser, sergi, tiyatro ve performanslara sahne olacak

İSTANBUL'DAKİ KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

KONSER VE MÜZİKAL

YOUN SUN NAH
11 Kasım / Cemal Reşit Rey

LERA LYNN
12 Kasım / Zorlu PSM

MDTist "DANS ANA-LOG"
13 Kasım / Süleyman Seba KSM

GÜRER AYKAL "İSTANBUL SINFONETTA"
13 Kasım / Cemal Reşit Rey

YINON MUALLEM QUINTET
14 Kasım / Cemal Reşit Rey

BERLİN NEFESLİ ÇALGILAR TOPLULUĞU
15 Kasım / Cemal Reşit Rey

CYMANDE
15 Kasım / Babylon

"DAMDAKİ KEMANCI"
15 Kasım / Zorlu PSM

ALEKO
15, 16 Kasım / Süreyya Operası

YASMİN LEVY
16 Kasım / MKM Atilla İlhan Sahnesi

"8. ULUSLARARASI KLARNET FESTİVALİ"
12 - 18 Kasım
İstanbul - Ankara

"23. İSTANBUL TİYATRO FESTİVALİ"
İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI (İKSUV)
13 Kasım - 1 Aralık

"CMYLMZ - DIAMOND ELİTE PLATİNUM PLUS"
12, 13 Kasım / Zorlu PSM

İSTANBUL PHOTO AWARDS 2019
18 Ekim - 25 Kasım
Beyoğlu Belediyesi Sergi Salonu
1 - 30 Kasım
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı

ŞEHİR TİYATROLARI

"BİZİM AİLE"
13, 14, 15, 16 Kasım / Musahipzade Celal Sahnesi

"TATLI KAÇIK"
13, 14, 15, 16 Kasım / Muhsin Ertuğrul Sahnesi

"İKİ EFENDİ'NİN KUŞAĞI"
13, 14, 15, 16 Kasım / Kağıthane Sadabad Sahnesi

"MATRUŞKA"
13, 14, 15, 16 Kasım / Fatih Reşat Nuri Sahnesi

"ON İKİ ÖFKELİ ADAM"
13, 14, 15, 16 Kasım / Kadıköy Haldun Taner Sahnesi

"BEN ÇAĞIRMADIM"
13, 14, 15, 16 Kasım / Gaziosmanpaşa Sahnesi

"AMANVERMEZ AVNİ"
13, 14, 15, 16 Kasım / Ümraniye Sahnesi

"UZLAŞMA"
13, 14, 15, 16 Kasım / Kerem Yılmaz Sahnesi

"KAHVEDE ŞENLİK VAR"
14, 15, 16 Kasım / Hoca Ahmet Yesevi Sahnesi

DEVLET TİYATROLARI

"KENDİ GÖK KUBBEMİZ"
12, 13, 14, 15, 16, 17 Kasım / Mecidiyeköy Büyük Sahne

"KARMAKARIŞIK"
12, 13, 14, 15, 16, 17 Kasım / Cevahir Sahnesi

"FİLOZOF AHMED"
12, 13, 14, 15, 16, 17 Kasım / Üsküdar Stüdyo Sahne

"FATİMA'NIN ERKEKLERİ"
14, 15, 16, 17 Kasım / Küçükçekmece CKSM Sahnesi

"KAÇIŞ 3: KIYAMETE ÇAĞRI"
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 Kasım / Üsküdar Teke! Sahnesi

"KELOĞLAN KELEŞOĞLAN"
10, 17 Kasım / Cevahir Sahneleri Salon 1

"AZİZ DOSTUM ÇEHOV"
14, 15, 16 Kasım / Garibaldi Salon 2'de

10.11.2019

Anadolu Ajansı

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/16143>

Bu hafta 5 film vizyonda

Türkiye'deki sinema salonlarında bu hafta 3'ü yerli 5 film vizyonda

HAPŞUU

YÖNETMEN
Kenan Öztürk

OYUNCULAR
Lemi Filozof

TÜR
Animasyon

ÜLKE
Türkiye

YARALI KEÇLİK

YÖNETMEN
Taner Tunç

OYUNCULAR
Alper Pehlivan,
İbrahim Kalkan,
Dilek Canbay, Emir
Öner, Hüseyin
Erkanlı, Mustafa
Tekin

TÜR
Dram

ÜLKE
Türkiye

RECEP İVEDİK 6

YÖNETMEN
Togan Gökbakar

OYUNCULAR
Şahan Gökbakar,
Nurullah Çelebi

TÜR
Komedi

ÜLKE
Türkiye

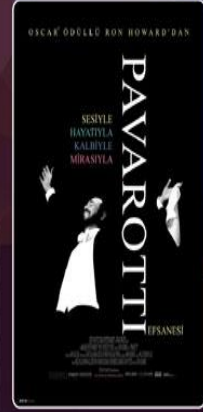
ONUN ADI PETRUNYA

YÖNETMEN
Teona Strugar
Mitevska

OYUNCULAR
Zorica Nusheva,
Labina Mitevska,
Stefan Vujisic, Suad
Begovski, Simeon
Moni Damevski,
Violeta Sapkovska

TÜR
Dram

ÜLKE
Fransa, Belçika,
Hırvatistan,
Makedonya

PAVAROTTI

YÖNETMEN
Ron Howard

TÜR
Belgesel,
Biyografi, Müzik

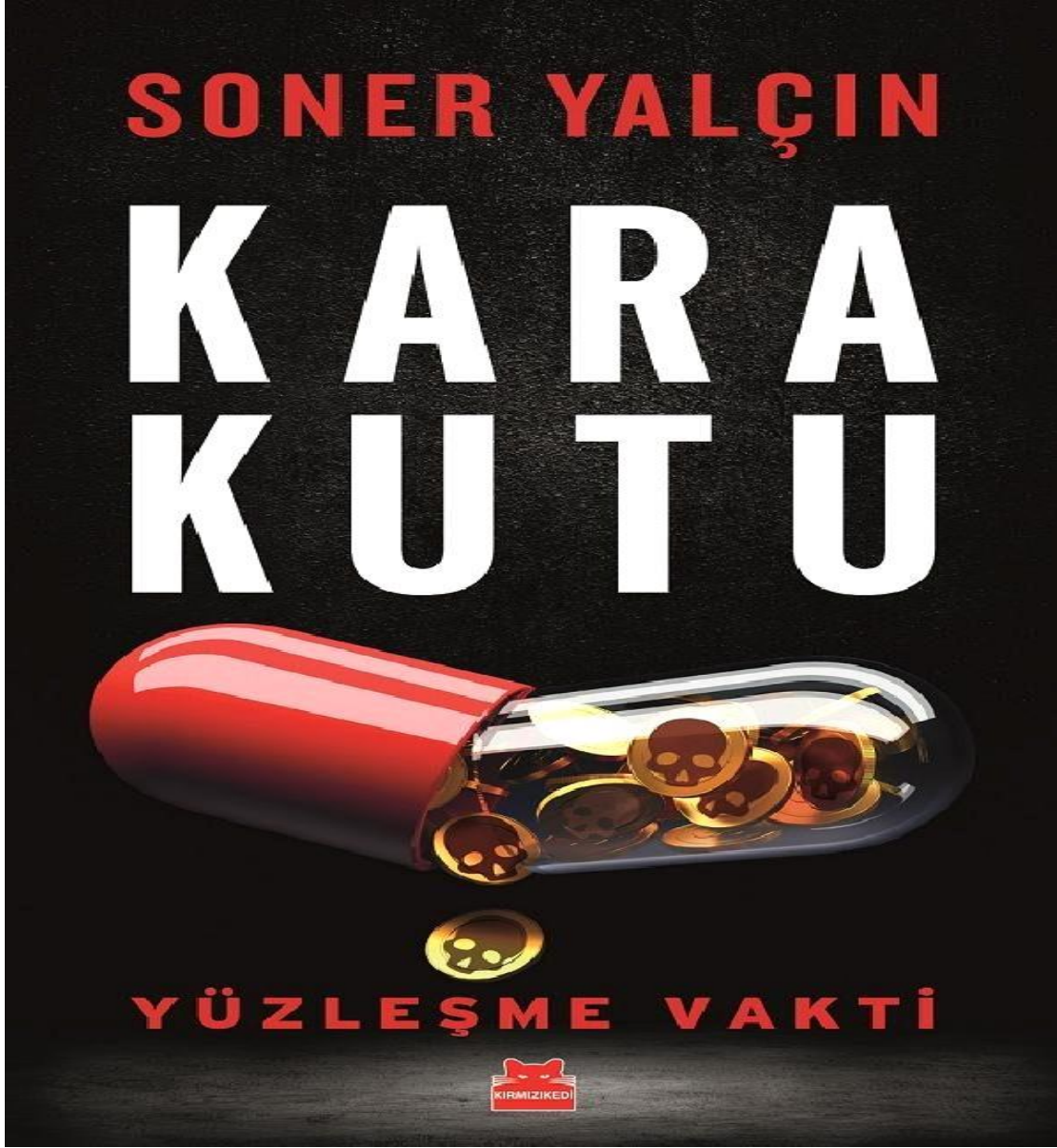
ÜLKE
ABD,
Birleşik Krallık

08.11.2019

Anadolu Ajansı

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/16119>

Haftanın Kitap Tavsiyesi

Tarih: 5 Ocak 1978.

Yer: Ankara. Bülent Ecevit yeni hükümeti kurdu. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'ndaki gizli toplantıda "devrim" gibi kararlar alındı. Tarih: 12 Eylül 1978. Yer: Kazakistan Alma Ata. Dünya Sağlık Örgütü düzenlediği uluslararası konferansın sonunda yayımladığı bildiriyle ABD küresel ilaç şirketlerini kızdırdı... Tarih: 26 Mart 1979. Yer: İtalya Como Gölü sayfiyesi. Rockefeller sahibi olduğu Bellagio Evi'nde yaptığı NATO güvenlik toplantısında, yüz yıldır kontrolünde olan "endüstriyel tıp" ile ilgili bir dizi kararlar aldı...

Ve:

Tarih: 25 Haziran 1979.

Yer: Manisa...

Cemil Çöllü MHP İl Başkanı idi.

Sahibi olduğu Huzur Eczanesi'nde öldürüldü.

Ertesi gün...

Tarih: 26 Haziran 1979.

Yer: Manisa.

Neşe Gülersoy CHP Kadın Kolları Üyesi idi.

Sahibi olduğu Yeni Afiyet Eczanesi'nde meslektaşı MHP'li Cemil öllü'nün katledilmesini protesto eden bildiriyi yazarken öldürüldü.

Yine Manisa...

Yine bir eczane...

Tarih: 19 Aralık 1979. Mete Erdem CHP İl Başkanı idi. Eczanesinde içeri giren saldırgan tarafından kurşunlanarak öldürüldü. Bu bir cinayet romanı değil... Modern tıbbın karanlık yüzü aydınlanıyor... Rockefeller'ın kozmik odasındaki Türkler kim?

Neyin karşılığı, ne kadar para aldılar?

Tabular yıkılacak... Ezberler bozulacak...